

מה הם אוהבים לאכול? איזו מוסיקה הם מעדיפים? עם מי התחתנו? רונית אנטלר משיכה לדוח על "העדה השלישית"

אורז או געפילטע מיש?

בפרק הזה ינסו האשכנזים לענות על שאלות הקשורות בסיוגון חיים. איזו מוסיקה שמעו בבית ההורים? איזו מוסיקה הם מעדיפים? הם גם יספרו על טעמם בענייני אוכל: המזרחי או האשכנזי? האשכנזים יציעו פיתרון לבעיה העדתית. האם האדם הוא תבנית נוף מולדתו? האם נישואייהתערובת יפתרו את הבעיה העדתית, שהיא סירי לחץ חברתי?

אוכל

● **יואל מרקוס:** אני אוהב את כל סוגי האוכל, ואין לי העדפה. אך בעיקרון אני אוהב יותר את האוכל המזרחי-הלא-כבד. המאכל האהוב עליי מבית-אמא הוא כמיהה. עד היום זה הרבר שאני הכי אוהב בעולם. אני גם יודע איך לבחור את הכמיהה שתהיה קטנה, בעונה המסוימת, ובעיקר אני אוהב כמיהה במידע-עגבניות. יש מיסערה אחת בדרום-תל-אביב שכעליה יודע את אהבתי לכמיהה. הוא נהוג להתקשר איתי בבית או במערכת. כדי להודיע לי שיש כמיהה טריה כמו שאני אוהב.

גם אשתי יודעת את המתכוון. כשהיא הולכת לשוק לקנות את הכמיהה, המוכרים מסתכלים בה כספקנות. איך האשכנזיה יודעת כיצד לבחור את הכמיהה, ומה היא בכלל יודעת לעשות איתו? היא מבשלת את הכמיהה הכי טוב בעולם!

● **חיים ברעם:** האוכל-הערב לחיכי הוא על טהרת המזרחיות. אוכל המבוסס כולו על אורז. אמא עושה ממולאים נהדרים, ומאכל שנקרא מדיאס. גם העוגות שלה הן מזרחיות כנוסחה החלבית. כעיקר מעמול.

אמא שלי עושה מדי פעם ויתורים לאבי האשכנזי, ומכינה לו מין חמיצה נוראית מסלק.

אני מחמיי לאוכל המזרחי של אמא וגם אוהב אותה. מצד שני הוא נוסע לפעמים לאחותו ואוכל שם עוף מכובס, ואומר שארוחה כזו לא אכל בכל ימי חיי.

כבית אבי, אמא מכינה קפה שחור חזק כל שעה עגולה. אצלנו בבית זה תמיד בא עם נענע. עד היום אבא לא

המרואיינים

- יואל מרקוס, 54. עיתונאי, בן לאב אוסטרי ולאם תורכיה.
- חיים ברעם, 45. עיתונאי, בן לאם לבנונית ולאב אוקראיני.
- אברהם בן-עז, 52. סגן שר-החקלאות, בן ל-אם בולגרית-תורכית-עיר-ראקית ולאב רוסי.
- דורית הוסמן, 32. ארכיטקטית, בת לאב צ'כוסלובקי ולאם תימניה.
- חיים הנגבי, 51. מזד-כיר פרלמנטרי בן לאב ספרדי מחברון ולאם אש-כנזיה ממאה-שערים.
- מירון בנבנישתי, 53. היסטוריון, בן לאב יווני ולאם ליטאית.
- חוזה ארליכמן, 27. סטודנטית, בת לאב פולני ולאם ירושלמית-ספרית.

שותה עם נענע. הוא עושה כל פעם פרצוף ואומר: "תה עם עשב אני לא שותה!" הוא שותה רק תה חזק. בלי לימון וכלי חלב. אמא שלי מכינה הרבה פעמים אוכל מזרחי, וקוראת לו בשמות אשכנזיים. כדי שאבי יאכל. בכל הקשור לאוכל, לאבא יש תמיד מישפט קבוע: "אני חי בגלות".

מוסיקה

● **אברהם בן-עז:** אני כן כלאיים. אוכל את הכל. יש בעיה כאן בדרך. כולם חושבים שאוכל מזרחי זה סטייקים ושיפודים על האש. זה לא נכון. האוכל המזרחי הוא ממולאים ומאכלי-אורז. אמא בישלה אוכל מעורב. אבל אצל סבא וסבתא הספרדיים הייתי אוכל מזרחי: אורז, ממולאים, סלטים. סבא תמיד היה אומר שהאוכל האשכנזי הוא מוקצה. היה שואל תמיד למה האשכנזים לוקחים את הרבר הזול ביותר, את המעיין של הבהמה, ועושים ממנו מאכלים כמו קישקה. או מדוע הם טוחנים את הרג ועושים ממנו גפילטע-פיש. דג, הוא היה אומר, לא טוחנים לוקחים אותו כמו שהוא וצולים על האש!

● **דורית הוסמן:** האוכל בבית היה אשכנזי, אבל קצת יותר מתובל. התבלינים היו מבית סבתא התימניה, וגם צורת-הבישול היתה רומה. אכלנו הרבה סלטים תימניים, ותמיד היה החוואייג' בבית. אני אוהבת יותר את האוכל התימני מאשר את האוכל האשכנזי.

● **חיים הנגבי:** מכיוון שאמא היתה מופקדת על האוכל בבית, אכלנו אוכל אשכנזי. אבל את החגים כילינו אצל הסבא והסבתא הספרדיים, ושם היה אוכל מזרחי. התוצאה לגבי מאוד נוחה. אני נהנה מקוסא-מחשי ודומיו (קישואים ממולאים) באותה המידה שאני נהנה מג' פילטע-פיש. אני אוכל פסטליקס (מאפה-צ'ק) באותה הנאה שאני אוכל רגל קרושה.

● **מירון בנבנישתי:** אמא בישלה בבית אוכל ספרדי, כמו שאבא אוהב, ולכן התרגלנו. גם אבא היה מבשל ספרדים לא אוכלים תפוחי-ארמה. אנחנו אכלנו אורז. כשהאחיות של אמא היו באות לברק, אמא היתה מכינה להם באופן מיוחד צימס וכל מיני מאכלים מתוקים, ואנחנו לא היינו נוגעים באוכל הזה.

אמא, למשל, שותה רק תה. ואבא תמיד, אחרי הסייסטה, שינת-הצהריים, היה מכין לעצמו קפה שחור חזק.

● **חוזה ארליכמן:** אם האוכל ספרדי או אשכנזי, אצל אמא שלי הוא תמיד בעל גוון ספרדי. כשהיא מכינה דג חריף במיץ עגבניות, היא עושה את הסחוג לא חריף במיוחד. והגפילטע-פיש שלה אף פעם אינו מתוק. אצל סבתא שלי היינו אוכלים אוכל ספרדי, שכלל אורז עם גזר ומרק

יואל מרקוס ואשתו לאה

אצל הצעירים אי-אפשר לדעת מי אשכנזי ומי ספרדי?

פחה שכירדה את עצמה החזיקה בבית פסנתר. אצל בני הבכור, שגרל בקיבוץ וש-קיבל חינוך ישראלי לגמרי, יש נטיה לכיוון המוסיקה הספרדית.

● **אברהם בן-עז:** אני מת על הרומנסה הלארינית, ועל השירה הספרדית. השירה הערבית לא מציקה לאוונני. אני זוכר שבישוב הישן, כל מיש-

חיים ברעם, גרושתו שולה וילדיהם מבחינות רבות, נישואי-התערובת הם הפיתרון!